

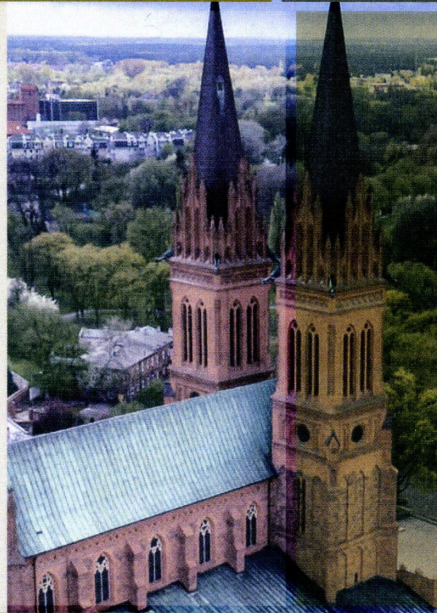

Cuiavian
University
in Włocławek

Scientific and pedagogic
internship

**INNOVATIVE METHODS
OF THE ORGANISATION OF
THE EDUCATION PROCESS IN
THE AREA OF CULTURAL
STUDIES AND ARTS IN
UKRAINE AND EU COUNTRIES**

FEBRUARY 22 — APRIL 2, 2021

**Włocławek
Republic of Poland**

Cuiavian University in Wloclawek

Scientific and pedagogic internship

**INNOVATIVE METHODS
OF THE ORGANISATION
OF THE EDUCATION PROCESS
IN THE AREA OF CULTURAL STUDIES
AND ARTS IN UKRAINE AND EU COUNTRIES**

February 22 – April 2, 2021

**Wloclawek,
Republic of Poland
2021**

Scientific and pedagogic internship «Innovative methods of the organisation of the education process in the area of cultural studies and arts in Ukraine and EU countries» : Internship proceedings, February 22 – April 2, 2021. Wloclawek, Republic of Poland : “Baltija Publishing”, 2021. 88 pages.

ORGANISING COMMITTEE

dr **Mirosława Struś**, Cuiavian University in Wloclawek;
dr **Elżbieta Nowakowska**, Cuiavian University in Wloclawek.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

Принцип аналогій у настінному живописі церков Кієво-Печерської лаври Бардік М. А.	5
Метод морфологічної скриньки у системі професійної підготовки графічного дизайнера Борисов В. В.	10
Графічна підготовка майбутніх дизайнерів в процесі опанування графічними редакторами як індикатор змін у дизайнерській освіті Борисова С. В.	15
Культурологічна парадигма професійного розвитку особистості: аксіологічний аспект Винничук Р. В.	20
Мед – багаттям, пиво – бідарям: міфи та реалії Давнього Єгипту в сучасній культурології Гамалія К. М.	24
Методична компетентність майбутніх культурологів як один з головних компонентів їх педагогічної освіти Коваленко О. В.	30
Проблеми проектно-творчого мислення в дизайні Костюк О. П.	35
Особливості роботи оперного концертмейстера в реаліях стрімкого розвитку сучасної музичної режисури Луковська С. В.	38
Гуцульська хореографічна культура у культурологічному та етнопедагогічному ракурсах Марусик Н. І.	44
Особливості дистанційного викладання комп'ютерного дизайну Олійник В. А.	48

Рис. 1. Логотип. Варіант 1

Варіант 2: А1 Б2 В1 Г1 Д2 Е3 Ж2 З1. Абстрактна форма. Лінія. Стилізація рослини. Шрифт (латиниця). Графічне зображення меблів. Коричневий колір. Етнічна символіка. Динамічна композиція (див. рис. 2).

Рис. 2. Логотип. Варіант 2

Завдяки використанню методу морфологічної скриньки здобувачі освіти отримують різноманітні варіанти візуального рішення логотипа, що змушує їх звернутися до алгоритмічних канонів композиційної побудови. Метод морфологічної скриньки має дидактичні можливості, що дозволяють не тільки механічно конструювати форми, фігури, кольори, а також реалізують творче мислення і уяву в межах конкретних завдань сучасного графічного дизайну. Використання наявних теоретичних матеріалів і практичних прикладів у освітньому процесі, а також розробка

методичних посібників уявляються найбільш перспективними напрямками подальших досліджень цього напрямку.

Література:

1. Wurman R. S. Information Anxiety. New York, London : Doubleday, 1989. 356 p.
2. Frascara J. Communication design: principles, methods, practice. New York : Allworth Press, 2004. 206 p.
3. Сінельникова Н. П., Лобачева І. Ф. Метод морфологічного ящика при розробці управлінських рішень. *Науковий диспут: питання економіки та фінансів* : зб. тез наук. робіт міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 28 груд. 2016 р. Київ : Спринт-Сервіс, 2016. С. 22–25.

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ В ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ ГРАФІЧНИМИ РЕДАКТОРАМИ ЯК ІНДИКАТОР ЗМІН У ДИЗАЙНЕРСЬКІЙ ОСВІТІ

Борисова С. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дизайну*

*Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Україна*

Графічна підготовкою майбутнього дизайнера разом із сформованими творчими якостями забезпечують в майбутньому належне виконання низки завдань, характерних для професійної діяльності графічного дизайнера: розробку оригінального, нестандартного продукту, роботу з наявними розробками і затвердженими виробничими схемами. Водночас, дизайнер має чітко уявляти, що від нього очікує споживач як представник цільової аудиторії, розумітися на сучасних тенденціях в сфері

прикладного мистецтва і, в ідеалі, випереджати час, створюючи продукт майбутнього. Зазначимо, що для забезпечення власної конкурентоспроможності з урахуванням особливостей світових тенденцій у мистецькому просторі майбутнім фахівцям у сфері дизайну не достатньо сприймати обраний напрям професійної діяльності як такий, що обмежується художнім оформленням промислових виробів чи стилізацією таких виробів у національному стилі, хоча традиції, досвід попередніх поколінь варто й потрібно розуміти як фундамент, першооснову.

Власне на таку обмеженість, недостатню прив'язку до реальності, звертають увагу практикуючі митці. Адже дизайн – це вид діяльності, якому не можливо навчитися, спираючись і вивчаючи виключно теорію (яка відіграє важливу освітню функцію, але скоріше ознайомчу), без виконання реальних, існуючих проектів і реальної роботи з клієнтами. Характеризуючи динамічні процеси у дизайні Ф. Меггс зазначає: «Майбутні покоління графічних дизайнерів будуть оскаржувати існуючі засоби сприйняття і знаходити нові естетичні концепції. Кожного разу, коли ми припускаємо, що стоїмо в авангарді, виявляється, що у дійсності ми тільки на початку незвіданого шляху» [1, с. 7]. Сучасний світ дизайну, хоча і передбачає застосування великої частки креативу, але основою того ж комерційного брендингу є потреби ринку та споживачів, клієнтоорієнтованість, модність, сучасність, технологічність, адаптивність, а не конкурсні зразки. У майбутнього фахівця у сфері графічного дизайну мають бути сформовані не тільки і не стільки професійні навички зі створення зображень, але й базове розуміння *how to run creative business*, що в широкому розумінні поєднує інструментарій, маркетинг, дизайн-принципи, бізнес-процеси, копірайтинг, мистецтво, матеріалознавство тощо [2].

Отже, для сучасної вищої освіти є важливим розв'язання суперечності між необхідністю формувати особистість майбутнього дизайнера на засадах традицій, «мистецького коріння» (що дозволяє розглядати український дизайн, стилістику: жанрову різноманітність, еволюцію творчості митців, процес створення новітніх дизайнерських концептуальних моделей, спрямованих на національну,

історичну, просторову самоідентифікацію з нових позицій) у тісному зв'язку з іншими дисциплінами (соціологією, антропологією, екологією тощо) і підготовкою майбутнього фахівця до комерціалізованої комунікаційної діяльності із застосуванням сучасних методів створення дизайну об'єктів.

В межах триваючого реформування вищої освіти науковцями виокремлюються загальні за формулюванням та специфічні за відображенням у розвитку дизайнерської освіти напрями змін, що потребують уваги: модернізація з метою підвищення якості вищої професійної освіти; демократизація, гуманізація та гуманітаризація; диверсифікація та інтеграція з наукою і виробництвом; фундаменталізація, неперервність і комп'ютеризація [3, с. 393].

Модернізації, з одного боку, є впровадженням у навчальний процес програмно-цільового методу проектування, що полягає у розробці програм, які відображають різноманітні аспекти проектування, виробництва та використання виробів [4, с. 288]. А з іншого – перехід у викладанні профільних навчальних дисциплін від оволодіння раціональними методами проектування до формування професійної компетентності в цілому, зберігаючи опанування способами пошуку креативних ідей, аналогів проектних зразків, стилізації, запозичення аналогів з інших видів мистецтва тощо.

Сучасні тенденції в академічній освіті спрямовані не лише на засвоєння історичних матеріалів, а й на розвиток креативності майбутнього дизайнера для створення художнього образу із застосуванням методів трансформації форми чи стилізації зображення з орієнтацією на використання майбутнім фахівцем візуальної інформації при оволодінні методами образного проектування.

Модернізація пов'язана з необхідністю швидкого реагування на появу нових технологічних можливостей у сфері дизайну. Для майбутнього фахівця це є запорукою конкурентоздатності, а для закладу вищої освіти та його викладачів – певним викликом через необхідність забезпечення дотримання цієї умови. Вважаємо, що досягти достатнього рівня підготовки майбутнього дизайнера можна шляхом тривалої

практики і впровадженням елементів дуальної форми навчання. На нашу думку це означає, що вже від початку навчання варто долучатися до практичних проєктів, щоб тренуватися, проходити стажування в різних організаціях і в процесі цієї практичної діяльності відчути і зрозуміти, що подобається в обраному професійному напрямку, а що ні.

Диверсифікація в освіті так само є підґрунтям вирішення питання підготовки фахівця достатньої кваліфікації для виконання завдань в межах обраної професійної діяльності. Вона має прояв в різних аспектах освітньої діяльності: від самостійності особистості у виборі і побудові навчання у відповідності зі своїми можливостями і здібностями, потребами ринку праці до різнобічного розвитку освітніх програм, систем, форм навчання, номенклатури і змісту освітніх послуг та систем їх реалізації. Система сучасної вищої освіти надає можливість конструювати персональну траєкторію професійного розвитку і самовдосконалення, що відповідає виклику інтеграції у сучасному світі.

Інтегративні процеси, що не є прерогативою сфери освіти, поступово нарощують темп у суспільстві (проблема необхідності інтеграції до світової системи мистецької освіти обговорювалася в наукових колах ще з 90-х років ХХ століття), не зважаючи на бажання акцентувати більшу увагу на традиції, що притаманні вітчизняній культурі. Інтеграція потребує нового ставлення до загальних проблем культури у державі і до проблеми якості підготовки спеціалістів, але з урахуванням входження України у світовий економічний і культурний простір, та прагненням посісти місце серед країн, що сповідають загальноєвропейські цінності.

Прикладом дієвого чинника, який впливає на професійний розвиток майбутнього дизайнера, який ґрунтується на інтеграції, є дизайнерська преса і спільнота. Спільнота дизайнерів (викладачів, практиків чи поки що майбутніх дипломованих фахівців) інтенсивно використовує різноманітні закордонні видання в якості посібників, зразків для наслідування або просто ілюстративних матеріалів для своїх творчих пошуків. Міжнародні платформи сприяють отриманню замовлень на

розробку, обміну досвідом, інформацією, налагодженню контактів, пошуку грантових пропозицій тощо.

Все вищезазначене не заперечує значення фундаменталізації професійної підготовки майбутніх дизайнерів, яка повинна забезпечуватися умовами для розвитку у студентів системного, цілісного теоретико-методологічного знання, наукового, дослідного, креативного стилю мислення, діяльності, спілкування [5, с. 111]. Має виявлятися специфіка підготовки дизайнера-фахівця через знаходження оптимального поєднання художніх, естетичних, інженерних, соціальних та інших складових професійної діяльності.

Отже особливого значення набуває графічна підготовка майбутніх дизайнерів в процесі опанування різними графічними редакторами, адже у системі дизайнерської освіти комп'ютерні засоби ефективно використовуються не лише для вирішення технічних завдань проєктування, але й для реалізації творчих пошуків у візуальному вирішенні отриманих завдань. Збільшення інтересу до сучасних Інтернет технологій, їх швидкий розвиток, поширення, вихід на якісний рівень ефективності у візуалізації інформації, сприяло значному припливу майбутніх професійних дизайнерів у галузь графічного дизайну.

Для графічних дизайнерів комп'ютерні програми (графічні редактори) є основними робочими інструментами. При працевлаштуванні потенційні роботодавці у першу чергу цікавляться, якими програмами володіє фахівець. Тому «Комп'ютерне проєктування» як дисципліна, під час вивчення якої дизайнери опановують растрові й векторні графічні редактори, програми верстки і створення анімації, є однією з базових для формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Адже засобами комп'ютерної графіки в навчальному процесі, як і надалі в професійній діяльності, можна вирішити отримані завдання швидше і легше (отримане зображення легко редагується, можна створити довільну кількість варіантів роботи через дублювання елементів і внесення коректив, розмір зображення не обмежений фізичною основою роботи, швидке унаочнення результату проєктування

тощо). Власне поєднання креативності з належним рівнем опанування графічними редакторами є запорукою успішної професійної реалізації майбутніх фахівців у сфері дизайну.

Література:

1. Meggs B., Purvis A. *Meggs' History of Graphic Design*. New Jersey : John Wiley & Sons, 2012. 604 с. (5 ed.).
2. Костишина І. Дизайн-освіта в Україні: як справи й що робити. 2017. URL: <https://telegraf.design/dizajn-osvita-v-ukrayini-yak-spravi-j-shho-robiti/>. (дата звернення: 03.03.2021).
3. Фурса О. О. Основні напрями і чинники становлення дизайн-освіти. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів, 2013. Вип. 23.18. С. 392–398.
4. Титаренко В. П. Розвиток дизайн-освіти у вищих навчальних закладах України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Тернопіль, 2016. №2. С. 287–290.
5. Саприкіна Л. В. Актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. Кременчук, 2018. Вип. 2. С. 108–113.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ: АКсіОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Винничук Р. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри культурології*

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Культурологічна парадигма нині посідає провідне місце в дослідженні проблеми підготовки фахівців гуманітарних

спеціальностей, а в галузі педагогічних наук ґрунтується на положеннях А. Дістервега про культуровідповідність виховання; І. Гербарта – про культурну індивідуальність особистості, тобто, культура розглядається як природне середовище виховання і розвитку особистості. Культуру розглядають як мету і засіб, а також як результат навчально-виховного процесу. Культуротворча функція навчання і виховання знаходить вияв у створенні цінностей культури, головною з яких є особистість. На думку І. Ісаєва, культурологічна парадигма як конкретнонаукова методологія пізнання і перетворення педагогічної реальності має три взаємопов'язані аспекти дії:

- аксіологічний аспект обумовлений тим, що кожному видові цілеспрямованої, мотивованої, культурно організованої людської діяльності властиві свої підстави, оцінки, критерії (цілі, норми, стандарти тощо) та способи оцінювання;
- технологічний аспект пов'язаний із розумінням культури як специфічного способу людської діяльності;
- особистісно-творчий аспект обумовлений об'єктивним зв'язком індивіда, який є носієм культури, і самої культури [1].

Зміст культурологічної парадигми професійної освіти репрезентують визначені І. Зязюном складники: наповнення традиційної системи освіти культурологічним змістом, формування культури особистості фахівця та культурологічний характер середовища професійної підготовки. Зарубіжні та українські вчені дійшли висновку, що нинішній етап історії людського суспільства, на жаль, характеризується тим, що культура опинилася перед викликами сучасної цивілізації. Техногенна цивілізація, сягнувши вражаючих вершин в науці і техніці, породила глобальні кризи, що поставили під загрозу саме існування людства, зробила людство смертним, створивши зброю масового знищення, призвела до наростання екологічної кризи, до реальної можливості руйнування біогенетичної основи людської життєдіяльності, вона ж забезпечила значне відставання розвитку людських емоцій від розумового розвитку.

За таких умов панування традиційної парадигми освіти, зорієнтованої лише на отримання знань, стає неможливим. Тож майбутній фахівець має стати не лише реципієнтом культурних